

уверења. Од снаге и ширине идеолошког утицаја странке зависиће и њен политички успех и то да ли ће се наметнути као облик опште друштвене свести, а не као нешто што је у марксистичкој интерпретацији уско ограничено и у функцији једне уже друштвене групе, класе и сл. Да би идеологија странке постала општа и прихваћена од шире скупине људи, мора да буде прихваћена пре свега у самој странци. То значи да у самој странци мора да влада чврсто идеолошко јединство, да је само чланство чврсто везано за страначку идеологију и безрезервно верује у њу. Пракса показује да то није тако лако остварити јер та приврженост страначкој идеологији и опредељењима кореспондира са положајем члана у партијској хијерархији тако да су за њу чвршће везани руководиоци него обични чланови. Поред ширине деловања страначке идеологије, важан је и њен интензитет који се мери снагом идеолошке убеђености са којом чланови или други истомишљеници странке прихватају њену политичку идеологију. Ова идеолошка убеђеност странаčkih људи зависи пре свега од присног односа према странци. Та присност може да буде апсолутна, када рецимо члан осећа да припада странци (њеној идеологији) душом и телом, а може и да не буде таква, када себе не поистовећује тако дубоко са њом – не припада јој душом и телом.

6. ВРСТЕ СТРАНАЧКИХ СИСТЕМА

Као што постоје класификације и типологије политичких странака тако се деле и разликују и страначки системи. Док се политичке странке деле према бројним и разноврсним обележјима, дотле се код поделе странаčkih система углавном полази од броја политичких странака. Но осим броја странака, могу да се узму и нека друга мерила за разликовање странаčkih система, а једно од њих би било и положај политичких странака, њихов међусобни однос, као и однос према државним органима. Према мерилу броја странака, најчешће се истиче подела на једнопартијске, двопартијске и вишепартијске системе мада се срећу и нешто другачије поделе као она Дивержеова на двопартијске, тропартијске и четворопартијске, уз његову опаску да изнад овог прага никаква класификација није више могућа. За неке писце опет број странака није једино и суштинско мерило за разврставање странаčkih система па зато инсистирају и на неким допунским. Тако Ђ. Сартори полази и од броја странака али и темељних циљева партијског ангажмана па даје једну доста разрађену и проширену поделу која је у стању да обухвати богату и разноврсну политичку праксу. Он у својој класификацији разликује: једнопартијске системе; системе са